

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Zdeňka Kühna, soudkyně Daniely Zemanové a soudce Miloslava Výborného v právní věci žalobkyně: **VAMUS PARTNER, s. r. o.**, se sídlem Na Heleně 5004/2, Třebovice, Ostrava, zast. Mgr. Jakubem Hajdučíkem, advokátem se sídlem Sluneční nám. 2588/14, Praha 5, proti žalovanému: **Finanční úřad pro Moravskoslezský kraj**, se sídlem Na Jízdárně 3162/3, Ostrava, ve věci nečinnosti a nezákonného zásahu žalovaného při neposkytnutí úroku z vratitelného přeplatku, o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 13. 5. 2015, čj. 22 A 10/2015-38, ve znění opravného usnesení ze dne 12. 6. 2015, čj. 22 A 10/2015-42,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II. Žádný z účastníků řízení **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Žalovaný prováděl u žalobkyně prověřování nadměrného odpočtu DPH za zdaňovací období březen 2013. Prověřování bylo zahájeno dne 15. 5. 2013 a ukončeno 24. 10. 2013. Žalobkyně požádala o odškodnění poskytnutím úroku z vratitelného přeplatku, s odvoláním na závěry vyslovené v rozsudku NSS čj. 7 Aps 3/2013-34. Žalovaný

nevydal o tomto úroku rozhodnutí, Odvolací finanční ředitelství přípisem ze dne 11. 12. 2014 tento postup schválilo.

[2] Žalobkyně se následně bránila žalobou, v níž se podle § 79 a násl. s. ř. s. domáhala ochrany proti nečinnosti žalovaného. Pro případ, že by soud nepovažoval formu nečinnostní žaloby za náležitou, domáhala se též ochrany před nezákonným zásahem dle § 82 a násl. s. ř. s., to pokud by soud dospěl k závěru, že nárok na úrok vzniká ze zákona a je povinností žalovaného toliko zaznamenat úrok na osobní daňový účet žalobce.

[3] Krajský soud rozhodl o obou návrzích žalobkyně, tedy o žalobě nečinnostní i o žalobě zásahové. Eventuální petit má dle krajského soudu místo tam, kde žalobce nemá jistotu o skutkovém stavu, tam, kde neprokáže tvrzený skutkový stav, respektive pro případ určité skutkové nemožnosti formuluje další (eventuální) petit. Eventuální petit však nemá místo tam, kde žalobce nemá jistotu o právním posouzení jednoho skutkového stavu, na nějž aplikuje dvě vzájemně inkompatibilní právní kvalifikace. Dále soud dospěl k závěru o důvodnosti nečinnostní žaloby, pročež výrokem I. zavázal žalovaného k vydání rozhodnutí o úroku z vratitelného přeplatku vyměřeného rozhodnutím žalovaného ze dne 24. 10. 2013, a to ve lhůtě 30 dnů od právní moci rozsudku. Výrokem II. pak s odkazem na § 46 odst. 1 písm. d) a § 85 s. ř. s. odmítl pro nepřipustnost zásahovou žalobu, neboť nápravy bylo možno se domáhat jinými prostředky (žalobou na ochranu proti nečinnosti).

II. Stručné shrnutí argumentů obsažených v kasační stížnosti a vyjádření žalovaného

[4] Žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) podala proti rozsudku městského soudu včasnou kasační stížnost. V kasační stížnosti nejprve namítá, že krajský soud sice výrokem I. uložil žalovanému vydat rozhodnutí o úroku z vratitelného přeplatku, úmyslně ale neuvedl, za jaké období. K tomu rozvíjí i další argumentaci.

[5] Dále zpochybňuje i výrok II., kterým krajský soud odmítl zásahovou žalobu. I návrhu na ochranu proti nezákonnému zásahu měl prý soud vyhovět, neboť nestačí pouze uložit žalovanému vydat rozhodnutí, ale musí mu přece i uložit povinnost předepsat úrok na osobní daňový účet stěžovatelky. Dále kritizuje krajský soud za to, že jeho žalobu posoudil jako dvě žaloby, vybral dvakrát soudní poplatek, pak posoudil žaloby jako inkompatibilní a jednu ze žalob odmítl. Protože se tak stalo až po jednání soudu, nedostala žalobkyně nazpět ani poplatek za odmítnutou žalobu. Stěžovatelka kritizuje, že ji krajský soud nutí se „trefit“ do přesného žalobního typu, v opačném případě ji hrozí trest odmítnutí žaloby. Stěžovatelka upozorňuje, že nová judikatura rozšířeného senátu razí procesní paternalismus (usnesení čj. Nad 224/2014-53). Rozlišování mezi nečinností a zásahovou žalobou je přitom značně komplikované.

[6] Žalovaný se k obsahu kasační stížnosti nevyjádřil.

III. Právní hodnocení Nejvyššího správního soudu

[7] Před posouzením kasační stížnosti Nejvyšší správní soud hodnotil, zda jsou splněny podmínky řízení. Přitom dospěl k závěru, že kasační stížnost má požadované náležitosti, byla podána včas a osobou oprávněnou. Důvodnost kasační stížnosti posoudil v mezích

pokračování

jejího rozsahu a uplatněných důvodů; neshledal přitom žádné vady, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.).

[8] Kasační stížnost není důvodná.

[9] Stěžovatelka se v prvním okruhu kasačních námitek [§ 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.] brání proti tomu, že krajský soud sice výrokem I. uložil žalovanému vydat rozhodnutí o úroku z vratitelného přeplatku, úmyslně ale neuvedl, za jaké období. K tomu lze jen stručně poznamenat, že soud při rozhodování o žalobách na ochranu před nečinností nepředjímá meritorní rozhodnutí správního orgánu, neboť tato úvaha náleží pouze správním orgánům vedoucím příslušná správní řízení (takto např. rozsudek NSS ze dne 2. 12. 2010, čj. 5 Ans 11/2010-104, věc *Telefónica O2 Czech Republic*, na který ostatně správně odkazuje i krajský soud; shodně též rozsudky NSS ze dne 31. 5. 2011, čj. 8 Ans 4/2011-169, *HOPR TRADE*, bod 31 násl., ze dne 1. 7. 2015, čj. 1 As 10/2015-50, ze dne 5. 2. 2015, čj. 7 As 254/2014-48, *Veletřhy Brno*, a mnohé další).

[10] Zdejší soud se proto nemohl zabývat ani okruhem námitek ohledně vymezení lhůty, za níž má být hrazen úrok z vratitelného přeplatku. Žalovaný při svém dalším rozhodování bude zajisté vycházet z rozsudku NSS ze dne 5. 11. 2014, čj. 7 Aps 3/2013-34, věc *KORDÁRNA*, jehož závěry byly nedávno potvrzeny též usnesením Soudního dvora EU ze dne 21. 10. 2015 ve věci C-120/15, *Kovozber* (ECLI:EU:C:2015:730).

[11] Co se týče druhého okruhu námitek, stěžovatelka zde v podstatě kritizuje, že krajský soud posoudil její dva žalobní petity samostatně, jako dvě žaloby, o každém návrhu rozhodl samostatným výrokem a zásahovou žalobu odmítl výrokem II.

[12] K tomu lze předně uvést, že krajský soud takto postupovat musel, neboť zásahová žaloba byla nepřipustná podle § 85 s. ř. s. již jen proto, že nápravy bylo možno se domáhat jinými prostředky, v tomto případě žalobou nečinnostní. Této výsledku se nelze úspěšně domoci dvěma různými žalobními návrhy.

[13] To ostatně dále akceptuje i stěžovatelka, upozorňuje ale, že petit koncipovala jako eventuální, tedy projednání zásahové žaloby se domáhala jen tehdy, pokud by celou věc soud neposoudil v režimu žaloby nečinnostní.

[14] I v této otázce nicméně krajský soud rozhodl v souladu s ustálenou a početnou judikaturou NSS. Soudní řád správní nebrání ani tomu, aby petit byl formulován jako alternativní nebo eventuální. Běžně se to děje např. u zásahových žalob, kde se s ohledem na nejistotu o *skutkovém* stavu věci může žalobce primárně domáhat zákazu pokračování v porušování konkrétního žalobcova práva nebo příkazu obnovit stav před zásahem a eventuálně, pokud zásah v mezidobí skončí, bude požadovat určení, že zásah byl nezákonný (takto např. rozsudek NSS ze dne 28. 5. 2014, čj. 1 Afs 60/2014-48).

[15] Jinak tomu je ovšem v situaci, kdy se žalobce domáhá „eventuálním“ návrhem rozhodnutí ve formě dvou různých žalobních typů, typicky proto, že si není jist, jaký žalobní typ má správně zvolit. Ve správním soudnictví se žalobní petity s kumulativními

požadavky, co se týče různých žalobních typů, neřídí stejnými zásadami jako v civilním řízení. Podal-li tedy žalobce fakticky dvě různé žaloby jedním podáním, například nečinnostní a zásahovou žalobu (soud rozhoduje o návrhu, jak jej žalobce učiní, a ten je dán *petitem*), nemůže si soud vybírat, o kterém návrhu rozhodne, a o kterém nikoliv. Naopak, musí rozhodnout o všech návrzích (srov. např. rozsudky NSS ze dne 26. 10. 2004, čj. 6 Ans 1/2003-101, č. 652/2005 Sb. NSS, ze dne 27. 4. 2006, čj. 4 Aps 3/2005-65, nebo ze dne 26. 4. 2010, čj. 8 Ans 5/2008-121, resp. nedávný rozsudek ze dne 25. 5. 2015, čj. 6 As 255/2014-42, bod 20, *squat Milada*).

[16] Stěžovatelka uvedeným závěrům vytýká, že právě kvůli nim musela zaplatit dvojí poplatek za žalobu. Nutno upozornit, že otázka, zda krajský soud vybral soudní poplatek za oba návrhy, či nikoliv, přímo nesouvisí s otázkou, zda je správný výrok II. jeho rozsudku, kterým byla zásahová žaloba odmítnuta. Výrokem II. se krajský soud vypořádal s jedním z žalobních návrhů, aniž to nutně znamená, že za tento návrh musel také vybrat soudní poplatek. Nad rámec nezbytně nutného lze nicméně uvést, že z judikatury zdejšího soudu plyne, že vybrání soudního poplatku bylo v souladu se zákonem. Jak totiž v jiné věci zdejší soud uvedl, *„stěžovatelka se mohla v rámci jednoho podání domáhat jednak ochrany před nečinností a dále také ochrany před nezákonným zásahem. Potom by bylo na soudu, aby zvážil, který žalobní typ dopadá na souzenou věc. To na jednu stranu znamená povinnost uhradit soudní poplatek za všechny podané žaloby, na druhou stranu však žalobce získá větší šanci, že některá z těchto žalob bude na řešenou věc dopadat“* (rozsudek ze dne 22. 5. 2013, čj. 1 Ans 21/2012-42, věc *MPM Invest*, bod 33).

[17] Na trvající platnosti shora uvedených závěrů nic nemění ani usnesení rozšířeného senátu NSS ze dne 9. 12. 2014, čj. Nad 224/2014-53, č. 3196/2015 Sb. NSS. Ten sice v bodě 47 zdůraznil, že v řízení před správními soudy nejde o „řízený“ střet dvou soukromých osob řešících spor o své soukromé záležitosti, v němž veřejná moc pouze plní funkci rozhodčího, nýbrž o ochranu jednotlivce před nezákonným jednáním veřejné moci. Tato odlišnost správního soudnictví vyžaduje, aby se v něm ve větší míře projevoval *„procesní paternalismus“* sloužící k ochraně žalobce. Tento judikát nicméně řeší problém s určením žalované strany v rámci struktury veřejné správy, nikoliv problém správného určení žalobního typu podle soudního řádu správního. Závěry rozšířeného senátu nelze vykládat tak široce, jak to činí stěžovatelka. Jinak by padla celá dosavadní koncepce správního soudnictví (koncentrace žalobních bodů, zásadní vázanost správního soudu žalobními námitkami atd.).

IV. Závěr a náklady řízení

[18] Nejvyšší správní soud neshledal kasační stížnost stěžovatelky důvodnou, a proto ji podle § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl.

[19] O náhradě nákladů řízení soud rozhodl podle § 60 odst. 1 za použití § 120 s. ř. s. Stěžovatelka nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti, neboť ve věci neměla úspěch; žalovanému, kterému by jinak jakožto úspěšnému účastníku řízení právo na náhradu nákladů řízení příslušelo, žádné náklady řízení nevznikly.

pokračování

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 9. prosince 2015

Zdeněk Kühn
předseda senátu